

Dag Halvorsen, Polske dialoger 1980, Gyldendal Norsk Forlag, Vindrose Danmark, 1981, 151 s., 85,00 kr.

Bogens formål er at skildre baggrunden for de nuværende begivenheder i Polen, det vil sige de begivenheder, der startede med strejken på Leninskibsværftet i Gdansk i august måned 1980, og ved bogens afslutning havde udviklet sig til højesterets godkendelse af Solidaritets statutter den 10. november 1980.

Bogen hører dog ikke til den type baggrundsbøger, der er for tidlig ude med de 'dybsindige' analyser, og således er af ren historisk interesse, kort efter de er udkommet. Dette skær er Dag Halvorsen kommet behændigt udenom ved at vælge at fremstille baggrunden gennem en række dialoger mellem centrale og indsigtfulde iagttagere. Samtidig er dette også en karakteristik af situationen i Polen, der netop er præget af at der foregår en dialog mellem de involverede parter, ikke et blodigt opgør.

Gennem disse samtaler får man således et udmærket indtryk af hvad det er for nogle strømninger og konflikter, der gør sig gældende i det polske samfund. Specielt vil jeg fremhæve Dag Halvorsens samtale med Andrzej Wroblewski, en intellektuel socialist (teaterkritiker), der er interessant, ikke mindst fordi han har taget aktiv del i størstedelen af det moderne Polens historie. Gennem denne samtale får man en meget personlig, men også interessant skildring af den polske historie op til 1980. Blandt andet er han temmelig skeptisk overfor hvor meget fornyelse, der gør sig gældende i 1980, da han i sig lange liv har oplevet mellem fem og seks sådanne 'fornyelser'. Ligeledes vil jeg fremhæve samtalen med en rådgiver for strejkekomiteen i Gdansk, Jan Strzelechi, en såkaldt kritisk intellektuel, der giver et meget godt indtryk af Solidaritets samfundsteoretiske perspektiv.

Jeg kan anbefale bogen for læsere, der ønsker at tage det første spadestik til en lidt dybere forståelse af udviklingen i Polen i dag, og trænge om bag den sensationsprægede forståelse, som den daglige nyhedsdækning formidler. Bogen er godt skrevet og let læst.

Dan Frederiksen

Den Jyske Historiker, nr. 19-20, Tema: "Sportshistorie", Århus: Modtryk, 1981, 223 s., 75,00 kr.

Medens den samfundsvidenskabelige idrætsforskning igennem 60'erne og 70'erne har taget et vældigt opsving i udlandet, er der herhjemme stadig tale om et

Dag Halvorsen, Polske dialoger 1980, Gyldendal Norsk Forlag, Vindrose Danmark, 1981, 151 s., 85,00 kr.

Bogens formål er at skildre baggrunden for de nuværende begivenheder i Polen, det vil sige de begivenheder, der startede med strejken på Leninskibsværftet i Gdansk i august måned 1980, og ved bogens afslutning havde udviklet sig til højesterets godkendelse af Solidaritets statutter den 10. november 1980.

Bogen hører dog ikke til den type baggrundsbøger, der er for tidlig ude med de 'dybsindige' analyser, og således er af ren historisk interesse, kort efter de er udkommet. Dette skær er Dag Halvorsen kommet behændigt udenom ved at vælge at fremstille baggrunden gennem en række dialoger mellem centrale og indsigtfulde iagttagere. Samtidig er dette også en karakteristik af situationen i Polen, der netop er præget af at der foregår en dialog mellem de involverede parter, ikke et blodigt opgør.

Gennem disse samtaler får man således et udmærket indtryk af hvad det er for nogle strømninger og konflikter, der gør sig gældende i det polske samfund. Specielt vil jeg fremhæve Dag Halvorsens samtale med Andrzej Wroblewski, en intellektuel socialist (teaterkritiker), der er interessant, ikke mindst fordi han har taget aktiv del i størstedelen af det moderne Polens historie. Gennem denne samtale får man en meget personlig, men også interessant skildring af den polske historie op til 1980. Blandt andet er han temmelig skeptisk overfor hvor meget fornyelse, der gør sig gældende i 1980, da han i sig lange liv har oplevet mellem fem og seks sådanne 'fornyelser'. Ligeledes vil jeg fremhæve samtalen med en rådgiver for strejkekomiteen i Gdansk, Jan Strzelechi, en såkaldt kritisk intellektuel, der giver et meget godt indtryk af Solidaritets samfundsteoretiske perspektiv.

Jeg kan anbefale bogen for læsere, der ønsker at tage det første spadestik til en lidt dybere forståelse af udviklingen i Polen i dag, og trænge om bag den sensationsprægede forståelse, som den daglige nyhedsdækning formidler. Bogen er godt skrevet og let læst.

Dan Frederiksen

Den Jyske Historiker, nr. 19-20, Tema: "Sportshistorie", Århus: Modtryk, 1981, 223 s., 75,00 kr.

Medens den samfundsvidenskabelige idrætsforskning igennem 60'erne og 70'erne har taget et vældigt opsving i udlandet, er der herhjemme stadig tale om et

stærkt forsømt forskningsområde. Det er derfor glædeligt at Den Jyske Historiker har taget initiativ til at udsende et temanummer om sportshistorie.

Efter en kort indledning bringes der i alt 5 artikler. Under den fælles overskrift "Sportshistorie og sportsteori", findes en omfattende sportshistoriografi af Niels Kayser Nielsen og Norbert Elias' afhandling: "Sportens oprindelse som et sociologisk problem". Anden del, der har overskriften Idræt, politik og bevægelser, indeholder tre empiriske undersøgelser af danske forhold. Først behandler Ole Jørgensen Daneved gymnastik- og skyttesagaen i perioden 1884-1905, medens arbejderidrætten 1929-43 er emnet for Ebbe Hansens artikel. Efter disse to ganske lange artikler, der begge bygger på tidligere specialopgaver, afsluttes temanumret med en kort artikel om firmaidrætten, af Jan Kahr Sørensen.

Nærværende anmelder må erklære sig uenig i mange af de gennemførte analyser og fremførte synspunkter, men temanumrets høje kvalitet gør at en rimelig kritisk debat bør være så grundig, at den i denne sammenhæng umuliggøres af pladshensyn. Uanset faglige divergenser må det dog siges at "Sportshistorie" stærkt kan anbefales alle, der ud fra et samfundsfagligt perspektiv er interesseret i idræt. Så store ord som: en uundværlig bog, kan alene begrundes ud fra Kayser Nielsens historiografi. Blandt mange kvaliteter har den en enestående oversigt over områdets litteratur - ikke mindst derfor er det beklageligt at litteraturlisten er udeladt.

Afhandlingerne om gymnastiksagen og arbejderidrætten er inspirerende eksempler på samfundsvidenskabelig idrætsforskning, medens Kahr Sørensens artikel om firmaidrætten vel først og fremmest hævder sig som et forskningsoplæg. Derimod kan det undre at Norbert Elias' meget skitseagtige artikel er medtaget. Den er ikke blot overflødig, men forstyrrer i et ellers velredigeret og homogent temanummer.

Ole Tonsgaard

Kulturgeografiske Hæfter, nr. 20, Tema: "Geografi & Teknologi", 103 s., 40,00 kr. (En årgang på 3 numre 100 kr.)

Den teknologiske udvikling har gennem sidste halvdel af 70'erne spillet en stadig mere central rolle i samfundsdebatten, og herunder også i regional- og lokalsamfundsdebatten. Analyser af den teknologiske udvikling er ligeledes i stigende omfang blevet inddraget i analyser af især den regionale udvikling. En opsamling og foreløbig status over disse arbejder synes at være en yderst relevant opgave. At Kulturgeografiske Hæfter har udsendt et temanummer om "Geo-